

महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटी

राष्ट्रीय शिक्षण देण्याच्या उद्देशाने कै. वामन प्रभाकर भावे, आद्यक्रांतिवीर वासुदेव बळवंत फडके आणि कै. लक्ष्मण नरहर इंदापूरकर यांनी १८६० साली महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना केली. 'मएसो'ने शिशु शाळेपासून उच्चशिक्षणापर्यंत आणि व्यावसायिक अभ्यासक्रमा पासून विविध कलांच्या प्रशिक्षणापर्यंत आपले शैक्षणिक क्षेत्रविस्तारले आहे. आजमितीस ७ जिल्ह्यात असलेल्या संस्थेच्या ७४ शाखांच्या माध्यमातून सुमारे ५० हजार विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. शिक्षणाकडे केवळ अर्थार्जनाचे साधन म्हणून न पाहता त्यापलीकडे जाऊन चांगला माणूस व सजग नागरिक घडविणे यावर म.ए.सो.चा भर राहिला आहे. मनुष्याच्या अन्न, वस्त्र आणि निवारा या मूलभूत गरजा भागल्या तरी मनुष्याची सृजनशीलता त्याला स्वस्थ बसू देत नाही. 'कला' ही अशी गोष्ट आहे जी मनुष्यप्राण्याला इतर प्राणिजीवांपासून वेगळं करते, त्याची उन्नती करते. जीवनात संगीत, अभिनय इत्यादी कलांचे प्रशिक्षण घेण्याचे अनेक फायदे होतात; जसे की, कलेच्या शिक्षणामुळे स्वतंत्र विचार करण्याची सवय लागते, समूहगीतातून सांघिक भावना वाढीस लागते, स्पष्ट शब्दोच्चाराची सवय लागते, निरीक्षण व अनुकरणातून कल्पकतेचा विकास होतो, देहबोलीचे सामर्थ्य व त्याचा प्रभाव यांची जाण निर्माण होते, गुणग्राहकता व दाद देण्याची मनोवृत्ती तयार होते इत्यादी. अशा या कलेची साधना करण्यासाठी योग्य पद्धतीने प्रशिक्षण घेण्याची आवश्यकता असते. व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासात असलेले कलांचे अनन्यसाधारण महत्व लक्षात घेऊन महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटीने विविध कलांचे शास्त्रशुद्ध प्रशिक्षण उपलब्ध करून देण्यासाठी मएसो कॉलेज ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्सची स्थापना केली आहे.

मएसो कॉलेज ऑफ परफॉर्मिंग आर्टस्

महाराष्ट्र शासनाचा मान्यताप्राप्त व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेला नृत्य, नाट्य, संगीत (गायन, वादन) आदी कलांचे प्रशिक्षण देणारा विनाअनुदानित पदवी अभ्यासक्रम

किमान पात्रता १२वी उत्तीर्ण (कोणत्याही विद्याशाखेतून).

उद्दिष्ट आणि ध्येय

उद्दिष्ट

व्यक्तिमत्व विकासात कलेचे अनन्य साधारण महत्व लक्षात घेता विद्यार्थ्यांना कलांचे शास्त्रशुद्ध प्रशिक्षण देण्याच्या उद्देशाने हा अभ्यासक्रम राबविला जातो. आम्ही मएसो कॉलेज ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स मध्ये विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुण जाणून त्यास प्रोत्साहन देऊन समग्र शिक्षण, संशोधनात्मक दृष्टीकोन आणि एक परिपूर्ण कलाकार घडण्यासाठी, कलेच्या क्षेत्रात नावलौकिक मिळविण्यासाठी प्रेरित करतो. या महाविद्यालयात विविध कलांचे शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या जीवनाचा 'सूर-ताल-लय' निश्चितच गवसेल अशी खात्री बाळगतो.

ध्येय

- सर्व प्रकारच्या कलांमध्ये सर्जनशीलता आणि नाविन्यपूर्णतेस प्रोत्साहित करण्यासाठी पायाभूत सुविधा, शिक्षण, प्रशिक्षण आणि संशोधनाभिमुख संधी प्रदान करणे.
- विद्यार्थ्यांना पाठ्यपुस्तकांच्या पलीकडे जगाशी परिचित करण्यासाठी जीवन कौशल्य आणि सर्जनशील कौशल्ये प्रदान करणे.

- जबाबदार आणि वचनबद्ध नागरिक होण्यासाठी आमच्या विद्यार्थ्यांचे पालनपोषण करणे.
- उत्कृष्टतेचा शोध घेणारे, सर्जनशील आणि मुक्त विचार असणारे विद्यार्थी घडवणे आणि त्यांच्या विकासासाठी एक शैक्षणिक प्रणाली विकसित करणे हे आमचे ध्येय आहे.

वैशिष्ट्य

- शहराच्या मध्यवर्ती ठिकाणी असलेले महाविद्यालय.
- महाविद्यालयाची स्वतंत्र इमारत व वाहनतळ व्यवस्था.
- उत्तम कलाकार घडविण्यासाठी राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय ख्यातीच्या दिग्गज, प्रतिष्ठित कलाकारांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन.
- विद्यार्थ्यांच्या रियाजासाठी स्वतंत्र व भरपूर जागा.
- सादरीकरणासाठी २००० चौ. फूटांचे हवेशीर सभागृह तसेच ४०० आसनक्षमतेचे वातानुकूलित सभागृह.
- म्युझिक रूम, ग्रंथालय, Audio-Visual लायब्ररी, रेकॉर्डिंग स्टुडिओ.
- व्यासपीठावर आत्मविश्वासाने सादरीकरण करण्यासाठी संगीत, नृत्य, अभिनयाचे विविध उपक्रम.
- फेलोशिप मार्गदर्शन केंद्र.
- अभ्यासक्रमाबरोबरच कलाक्षेत्रातील व्यावसायिक संधींविषयी मार्गदर्शन.
- 'मएसो'च्या ७ जिल्ह्यांतील विविध शाखांमध्ये कार्यक्रम सादर करण्याची संधी.

प्रस्तावना

सर्वसाधारण निर्देश :-

- विद्यार्थ्यांना एकावेळी संगीत, नृत्य, नाट्य यांपैकी एकाच विषयाचा अभ्यासक्रम शिकता येईल.
- एक प्रात्यक्षिक तासिका ही एका सैद्धांतिक तासिकेइतकी मोजली जावी.
- प्रत्येक अभ्यासक्रम शिकवताना दर आठवड्याला सैद्धांतिक अभ्यासक्रमासाठी विद्यापीठाने ठरवलेल्या कालावधीच्या दोन तासिका १५ - २० विद्यार्थ्यांच्या तुकडीसाठी असेल.
- सामान्य अभ्यासक्रम शिकवताना दर आठवड्याला प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमासाठी विद्यापीठाने ठरविलेल्या कालावधीच्या ६ तासिका १५-२० विद्यार्थ्यांच्या तुकडीसाठी असतील.

उपस्थितीविषयक निर्देश :-

- हे सर्व अभ्यासक्रम नियमित विद्यार्थ्यांसाठी आहेत. बहिस्थ विद्यार्थ्यांसाठी नाहीत.
- बी.ए.(परफॉर्मिंग आर्ट्स) विषयाच्या विद्यार्थ्यांसाठी विषयाच्या स्वरूपानुसार महाविद्यालयातील संबंधित तासिकांना किमान ८०% उपस्थिती असणे अनिवार्य आहे.

गुणविभाजन विषय निर्देश :-

- बी.ए.(परफॉर्मिंग आर्ट्स) प्रथम वर्ष - करिता एकूण ८०० गुणांचा अभ्यासक्रम असेल.
- ८०० गुणांची होणारी परीक्षा खालील विषयांची असेल.
- अंतर्गत मुल्यांकनाव्यतिरिक्त प्रत्येक विषयात उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ४०% गुण मिळविणे आवश्यक आहे. उदा. इंग्रजी विषयात सत्र १ मध्ये ४० पैकी १६ गुण मिळवणे, तसेच अंतर्गत प्रकल्पात १० पैकी ४ गुण मिळवणे आवश्यक आहे.

	एकूण	सत्र १		सत्र २	
		अंतर्गत	परीक्षा	अंतर्गत	परीक्षा
भाषा इंग्रजी / सैद्धांतिक विषय	१००	१०	४०	१०	४०
भाषा मराठी / सैद्धांतिक विषय	१००	१०	४०	१०	४०
सैद्धांतिक विषय (शाखानिहाय)	१००	१०	४०	१०	४०
सैद्धांतिक विषय (शाखानिहाय)	१००	१०	४०	१०	४०
प्रात्यक्षिक परीक्षा + मौखिक	२००	३०	७०	३०	७०
वार्षिक मंचप्रदर्शन	२००	५०	१५०	५०	१५०
	८००				

महाविद्यालयासाठी आवश्यकता :-

- संगीत, नृत्य, नाट्य या कला प्रयोगजीवी कला असल्याने यासाठी इतर विभागांपासून दूर जागा असावी.
- सदर विषयांसाठी स्वतंत्र खोल्या असाव्यात.
- विद्यार्थ्यांच्या रियाजासाठी स्वतंत्र खोल्या असाव्यात
- स्वतंत्र ग्रंथालय असावे व त्यात सैद्धांतिक व प्रात्यक्षिकांसाठीची कमीत कमी २०० पुस्तके असावीत.
- ग्रंथालयात सी.डी. व व्ही.सी.डी. असाव्यात.
- विद्यार्थ्यांना संगीत ऐकण्यासाठी स्वतंत्र व्यवस्था असावी.
- या प्रयोगजीवी कलांसाठी स्वतंत्र प्रेक्षागृह असावे.
- नृत्य व नाट्यासाठी आवश्यक ती प्रकाशयोजना असावी.
- या तीनही कलांसाठी ध्वनीवर्धकांची व्यवस्था करण्यात यावी.
- मेकअप रूम, मेकअप साहित्य (रंगभूषा) व वेशभूषा सज्जा असावी.
- संगीतासाठी स्त्री व पुरुष गायक व वादकांसाठी वाद्यांचे त्या - त्या आवाज गुणधर्मानुसार तानपुरे, इलेक्ट्रॉनिक तानपुरे व तबले, हार्मोनियम व लेहरा मशिन यांची व्यवस्था करावी.
- रियाजासाठी साउंड प्रुफ रूम असावी.

परीक्षा मूल्यमापन :

- ग्रेडिंग प्रणाली.
- वर्षाच्या अखेरीस जारी केलेले ग्रेड कार्ड विद्यार्थ्यांना दिले जाते ज्यामध्ये खालील तपशील असतात.
- त्या वर्षी नोंदणीकृत प्रत्येक अभ्यासक्रमासाठी मिळालेले क्रेडिट.
- प्रत्येक अभ्यासक्रमातील कामगिरी अक्षर श्रेणीने दर्शविली आहे.
- सेमिस्टरसाठी नोंदणी केलेल्या सर्व अभ्यासक्रमांची ग्रेड पॉइंट सरासरी (GPA).
- संचयी ग्रेड पॉइंट सरासरी (CGPA)
- एकूण गुणांची भारित टक्केवारी (OWPM), आणि कार्यक्रम पूर्ण केल्यानंतर एकत्रित ग्रेड पॉइंट सरासरी केवळ अंतिम वर्षाच्या गुणपत्रिकेवर दिसेल.

% of marks obtained by the Student	Grade Points	Letter Grade
90-100	6	O
80-89.99	5	A+
70-79.99	4	A
60-69.99	3	B+
50-59.99	2	B
Below 40 (0-39.99)	1	FAIL

अभ्यासक्रम तक्ता

१	अभ्यासक्रमाचे शीर्षक	बॅचलर ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स (नृत्य, नाटक आणि संगीत)
२	प्रवेशासाठी पात्रता	कोणत्याही प्रवाहातून 10+2 / HSC परीक्षा उत्तीर्णमुलाखत ऑडिशन / प्रवेश परीक्षा . आणि अभियोग्यता चाचणी
३	उत्तीर्ण गुण	प्रॅक्टिकल आणि थिअरीमध्ये ४० % गुणांसह उत्तीर्ण
४	वर्षे सेमिस्टरची संख्या /	तीन वर्षे पूर्ण वेळ / 6 सेमिस्टर
५	पदवी	बॅचलर
६	परीक्षा	सत्र पद्धती
७	शैक्षणिक वर्षापासून राबविण्यात येणार आहे	२१-२०२२
८	क्षमता	३०

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	11001	English	1	10	40	40%	50	30	2	
2	11002	Marathi		10	40		50	30	2	
3	11003	भारतीय कला व संस्कृतीचा परिचय - १		10	40		50	30	2	
4	11301	नाटक आणि रंगभूमीचा परिचय - १		10	40		50	30	2	
5	11302	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
							300	210	14	

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	12001	English	2	10	40	40%	50	30	2	
2	12002	Marathi		10	40		50	30	2	
3	12003	भारतीय कला व संस्कृतीचा परिचय - २		10	40		50	30	2	
4	12301	नाटक आणि रंगभूमीचा परिचय - २		10	40		50	30	2	
5	12302	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
6	12303	मंचीय सादरीकरण		50	150		200	120	8	
							500	330	22	

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	21301	भारतीय रंगभूमी - नाटककार अभ्यास	3	10	40	40%	50	30	2	
2	21302	मराठी रंगभूमीचा इतिहास - १ (१८४३-१९६०)		10	40		50	30	2	
3	21303	नाट्यघटक - रंगभूषा आणि वेशभूषा		10	40		50	30	2	
4	21004	नाट्यासाठी आवश्यक शरीररचना व आहार - परिचय		10	40		50	30	2	
5	21304	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
							300	210	14	

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	22301	भारतीय रंगभूमी - दिग्दर्शकांचा अभ्यास	4	10	40	40%	50	30	2	
2	22302	मराठी रंगभूमीचा इतिहास - २ (१९६०-२०२०)		10	40		50	30	2	
3	22303	नाट्यशास्त्र ग्रंथाचा अभ्यास		10	40		50	30	2	
4	22304	नाट्यघटक - नेपथ्य व प्रकाशयोजना		10	40		50	30	2	
5	22305	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
6	22306	मंचीय सादरीकरण		50	150		200	120	8	
							500	330	22	

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	31301	नाट्यप्रकारांचा अभ्यास	5	10	40	40%	50	30	2	
2	31302	संस्कृत नाटकांचा अभ्यास		10	40		50	30	2	
3	31303	दिग्दर्शन प्रक्रिया		10	40		50	30	2	
4	31005	ध्वनी व ध्वनी संकलन		10	40		50	30	2	
5	31304	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
							300	210	14	

No.	Sub Code	Subject	Sem	Int	Ext	%	Total Marks	Hrs	Cr	
1	32301	"अभिनय साधना" या परम्पराचा अभ्यास	6	10	40	40%	50	30	2	
2	32302	जागतिक नाटकांचा अभ्यास		10	40		50	30	2	
3	32303	व्हीडीओ व व्हीडीओ संकलन		10	40		50	30	2	
4	32304	इंटरनॅशनल		10	40		50	30	2	
5	32305	प्रात्यक्षिक व मौखिक		30	70		100	90	6	
6	32306	मंचीय सादरीकरण		50	150		200	120	8	
							500	330	22	